

Gouda, Erasmus en de Moderne Devotie

3 februari 2016

Geachte Raad en College,

In aansluiting op het onderwerp over het Erasmusjaar van museumdirecteur de Kleijn het volgende ;

Gouda is al heel lang een stad waar veel verschillende mensen en invloeden samenkomen. Mede door haar ligging aan de IJssel heeft dat veel voorspoed gebracht. Dat had mede te maken met de sterke onderlinge samenwerking, ondanks verschillen ging men voor de stad. Er groeide verdraagzaamheid, brede tolerantie en gemeenschapszin. Conflicten werden daar waar mogelijk met praten opgelost en Gouda werd zo ook een stad met ruimte voor denken, doen, zijn en geloven.

De beweging van Geert Groote, de Moderne Devotie, een grote hervormingsbeweging die in Deventer en Zwolle is ontstaan, vond daardoor in Gouda een goede voedingsbodem. Mede door de waarden van verdraagzaamheid, vrijheid en ruimte en de lichte aversie tegen hiërarchie. Zo ontstonden er broeder- en zuster gemeenschappen. Allereerst vooral in de buurt om de Sint Jan, zoals aan de Spieringstraat waar de broeders van het gemeene leven midden in de samenleving stonden. Ze hielpen met het onderwijs op de parochieschool aan de Markt, zetten werkgelegenheidsprojecten op voor arme vrouwen en droegen zorg voor de kwetsbaren in de samenleving. Geleidelijk werden er meer gemeenschappen en kloosters gesticht in het centrum van Gouda.

Samen domineerden zij, bijna twee eeuwen, de zorg, het onderwijs, de gasthuizen, de geestelijkheid, de kunst en cultuur en droegen bij aan stijgende welvaart en welzijn in Gouda. Vele sporen van de Moderne Devotie zijn nog terug te vinden in de omgeving van Stadhuis en de Sint Jan, zoals Weeshuis, Agnietenkapel, Jeruzalemkapel, Erasmus en Cellebroedersklooster.

Kunstschaten zoals de Regulierenglazen uit de 16^e eeuw uit het Moderne Devotie Klooster Emmaus werden door ingrijpen van het stadsbestuur gered in de Sint Jan.

Erasmus zelf werd opgevoed en opgeleid door de broeders van het gemeenschappelijk leven in de Parochieschool, de Latijnse School van Deventer

en van Den Bosch. Terug in Gouda treedt hij als Modern Devoot priester in, in het klooster van Stein en later Gouda.

Geachte Raad en College,

De verdwenen kloosters

De beslissende impuls tot de ontwikkeling van het kloosterleven in Gouda werd gegeven door de Moderne Devotie, de religieuze hervormingsbeweging uitgaand van het IJsseldal waartoe meester Geert Grote de aanzet had gegeven. Aan het eind van de veertiende en het begin van de vijftiende eeuw werden in Gouda enkele zusterhuizen gesticht en een gemeenschap van broeders, de voorlopers van het Margaretha-, het Marie- en het Catharinaklooster en van de Regulieren van Stein. Ook later in de vijftiende eeuw ontstonden nog nieuwe gemeenschappen die meer of minder direct met de Moderne Devotie in verband kunnen worden gebracht: het convent van de collatiebroeders, het Maria Magdalena- en het Agnesklooster. Een tweede belangrijke impuls vormde de observantiebeweging binnen de franciscaanse orde, die ernaar streefde de oorspronkelijke regel van Sint Franciscus in alle gestrengheid toe te passen. Deze beweging werd eveneens beïnvloed door de Moderne Devotie. In Gouda zijn het de minderbroeders (eerste orde) en de clarissen (tweede orde) die met deze stroming in het franciscanisme in verband kunnen worden gebracht. Buiten deze twee hoofdstromingen stonden alleen de cellebroeders en de brigitten.

Deze conventen konden alleen bestaan met steun van het stadsbestuur en de burgers.

auteur: [Wim Denslagen](#)

bron: Wim Denslagen, *Gouda*. Waanders, Zwolle / Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Zeist 2001

Zoals u hebt gehoord komen de waarden van de Moderne Devotie en Gouda sterk overeen. Dat kan ook haast niet anders, Gouda is een stad van de Moderne Devotie, het zit in de ziel, in het DNA, van Gouda. Verdraagzaamheid, zorg voor elkaar, tolerantie en ruimte, gemeenschapszin en verantwoordelijkheid voor elkaar.

Hoe kan het dat er zo weinig tot niets is terug te vinden van de Moderne Devotie in uw stad ?? Hoe kan het dat Erasmus wel wordt geëerd maar geen recht wordt gedaan als Moderne Devoot ? Op de bordjes en in de historische routes niets over deze Moderne Devotie beweging.

1. We vragen u niet gelijk om allerlei dingen te doen, wij vragen u als Raad en als College om uw eigen identiteit, DNA, te erkennen inclusief de Moderne Devotie en Erasmus. Dat kan ruimte geven aan burgerinitiatieven en samenwerkende organisaties.
2. U heeft goud in Gouda, alleen het moet nog gedolven worden.

Een Ronde Tafel gesprek over het delven van het Goudse goud zal een mooie start zijn. Hoe staat u tegenover dit voorstel ?

Bestuurders uit uw stad, volgen de leergang Postmoderne Devotie. Prof.Arjo Klamer en Mr.Marius Buiting zijn twee van de docenten van deze leergang. Waar gaat de leergang Postmoderne Devotie over ?

Het gaat over de kernwaarden van Gouda, Erasmus en de Moderne Devotie.

Hoe kan het toch dat angst en onverdraagzaamheid vat krijgen op mensen ?

Ik vroeg, maar kreeg geen antwoord.

De woorden waren heen.

Toen zag ik een ander ;

die ene droeg de ander,

de ander droeg de een.

Dank voor uw tijd.

Maurice Tompot, Gouda (inspreker)

Mink de Vries, Zwolle (Moderne Devotie beweging)